

Час полікризи, про який в своїй доповіді згадує пані архієпископка, д-р Антьє Якелен, безперечно, не є новим явищем в історії людства. Різноманітні кризи - такі, як війна, голод, природні катаклізми, хвороби та багато іншого, мали місце в житті наших предків. Ймовірно, вони також будуть частиною життя й наших нащадків. Протягом століть християнська спільнота (Церква) була змушена, подібно до нас, шукати відповідей на питання про життя в часи кризи. Не завжди ці пошуки були вдалими, а відповіді - корисними для тогочасного суспільства. Незважаючи на це, християни минулого, подібно до нас, шукали джерело надії. Джерело, яке б надало сили жити під час кризи, та надії на майбутнє.

«Я хочу, щоб ви були в паніці», слова Грети Тунберг, цитовані пані архієпископкою в своїй доповіді, теж не є чимось новим. Багато християнських проповідників та теологів проповідували Божі кари і яскраво описували жахіття пекла, щоб викликати паніку у своїх слухачів та спонукати до покаяння. В певному сенсі, в цьому ми можемо побачити виконання однієї з функцій Закону, про яку говорить лютеранська теологія. Закон, як люстро, дає можливість побачити нашу власну недосконалість (гріховність) та реальність світу, в якому ми живемо. Закон має силу вирвати нас із власної утопії, наприклад, з уявного світу, де існує дійсність без насилля і де все, начебто, можна вирішити за допомогою діалогу.

Варто зазначити, що практика використання виключно Закону в своїх промовах є популярною не тільки серед проповідників-моралізаторів, але й серед нових «пророків» секулярного віку. Якщо середньовічні «пророки» жахали своїх слухачів пеклом, то сьогоднішні - атомною війною, пандеміями та природними катаклізмами. Відмінність нашого часу від минулого - насамперед, у тім, що поширення ідей та інформації в цифрову епоху є набагато швидшим і досягає значно ширшого кола людей. Завдяки цьому, кожен може стати новим «пророком» апокаліпсису чи «диванним аналітиком». Хто, як не християнська спільнота, знає, яку велику силу має слово. Воно може не тільки зцілювати та надихати, але й знищувати і позбавляти останньої надії. Страх перероджується у ненависть і агресію, якщо в нього на дорозі не стане надія.

Справжній скарб Церкви — це Євангеліє, як про це писав ще в своїх 95 тезах Мартін Лютер. Євангеліє переповнене надією. Надією, яка – парадоксально - починає зароджуватися на хресті, в принесеній жертві любові за всіх людей, і в повноті відкривається у своєму блискі у Воскреслому Христі, який є нашою надією на воскресіння та джерелом усіх сподівань для християн.

Дійшовши до розуміння потреби надії для себе, ми потребуємо також замислення над тим, як ми можемо ділитися нею з іншими. Кожен з нас має свою власну історію, духовність та культуру, в якій він зростає. Перед тим, як ділитися надією, нам треба почути, спершу, історію нашого співрозмовника. Інакше є ризик, що наша надія буде «дешевою» і порожньою ідеєю, а не силою, що через Святого Духа змінює нас.

В сьогоднішній ситуації мені важко уявити, що таке справжнє голодування, яке відоме багатьом жителям Африки. Хоча, напевно, попередні покоління українців могли би багато чого розповісти про це і про вбивство людей через створення штучного голоду. Я можу також уявляти собі й навіть говорити про корумповану державну (і не тільки) систему, але ж її аж ніяк не можна прирівняти до того досвіду, який є у людей, що живуть в авторитарних чи тоталітарних державах. Я можу багато говорити про війну, обстріли російськими ракетами мирних міст, життя під час сирен і в бомбосховищах, а також жахах окупації, але ця історія, ймовірно, буде далекою для багатьох присутніх. Іноді, коли ми говоримо про свої страждання, ми відчуваємо, що власне, факт їхнього існування та наша особиста життєва історія перешкоджають тим, хто далі прагне триматися за свою власну утопію. Проте, перед тим, як перейти до проповіді надії, ми потребуємо навчитися слухати, а також разом плакати й радіти.

Наша сучасна українська історія про надію виглядає приблизно так:

Ми покладаємо сподівання на мир та відродження країни, навіть посеред війни і знищень. Ми віримо у справедливість по відношенню до жертв насилля. Ми маємо надію на майбутнє наших дітей, навіть якщо їм потрібно вчитися під час тривоги в бомбосховищах. Ми прагнемо звільнитися від страху і травм. Ми очікуємо на перемогу ненависті можливістю прощення. І, звичайно ж, ми покладаємо надію на

справедливий мир і на зустріч з Богом. Dum spiro spero - поки я дихаю, я сподіваюся. Латинський вираз, зацитований пані архієпископкою , напевно – єдина альтернатива сьогодні для усіх нас: і для народу, і для Церкви.

Надія є тим Божим даром, який дає нам сили жити та докладати рук до боротьби з несправедливістю цього світу й для служіння тим, хто є в потребі. Ця надія є частиною нашої віри і тим скарбом, який вартий того, щоб ним ділитися з іншими.